

UCHWAŁA NR XXXIX/242/10
RADY MIEJSKIEJ W SUCHOWOLI

z dnia 14 czerwca 2010 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Jatwież Duża na lata 2007-2017.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591; z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568; z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203; z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337; z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218; z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458; z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241; z 2010 Nr 28, poz. 142, Nr 28, poz. 146) uchwala się, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Jatwież Duża na lata 2007-2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Suchowoli.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Jacek Kaczorowski

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

JATWIEŻ DUŻA

NA LATA 2007-2017

SPIS TREŚCI

- 1. WSTĘP - str. 3
- 2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI - str. 4
  - 2.1. Charakterystyka ogólna miejscowości - str. 4
  - 2.2. Historia miejscowości - str. 5
  - 2.3. Środowisko kulturowe - str. 6
  - 2.4. Środowisko przyrodnicze - str. 6
  - 2.5. Rolnictwo, gospodarka i turystyka - str. 6
  - 2.6. Infrastruktura społeczna - str. 7
  - 2.7. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna - str. 7
- 3. OCENA SŁABYCH I MOCNYCH STRON MIEJSCOWOŚCI - str. 8
- 4. KIERUNKI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI I PLANOWANE DZIAŁANIA - str. 10
- 5. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE - 13

1. WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich to jedno z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w najbliższych latach. Zakłada podejmowanie zróżnicowanych działań: kształtujących rzeczywistość wiejską w sposób zapewniający zachowanie walorów środowiskowych, dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich; poprawiających jakość życia m.in. poprzez rozwój infrastruktury, zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich; wpływających na wzrost atrakcyjności turystycznej tych terenów.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Plan Odnowy Miejscowości Jatwież Duża jest dokumentem strategicznym, określa najważniejsze działania w sferze społeczno-gospodarczej na lata 2007-2017. Konieczność posiadania Planu Odnowy Miejscowości wynika z potrzeby wykorzystania istniejącego potencjału i szans rozwojowych. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, m.in. w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013”, przede wszystkim na inwestycje mające poprawić komfort życia lokalnych społeczności.

Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę wsi, jej historię, analizę zasobów służącą przedstawieniu stanu rzeczywistego, analizę mocnych i słabych stron, planowane kierunki rozwoju, a także zakładane przedsięwzięcia wraz z szacunkowymi kosztami i harmonogramem działań.

Cele i działania zaproponowane w opracowaniu są zgodne i komplementarne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu takimi jak: Narodowa Strategia Spójności, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Suchowola na lata 2008-2013.

Niniejszy plan jest dokumentem otwartym, stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

2.1. Charakterystyka ogólna miejscowości

Wieś Jatwież Duża jest jedną z 48 miejscowości tworzących gminę Suchowola. Położona jest w środkowej części województwa podlaskiego w powiecie sokólskim. Od miasta powiatowego – Sokółki, dzieli je ok. 45 km, od stolicy województwa – Białegostoku, ok. 55 km. Położona jest przy drodze powiatowej nr 1350. Graniczy ze wsią Jatwież Mała.

Jatwież Duża jest wsią typowo rolniczą, w której mieszkańcy zajmują się produkcją roślinną i zwierzęcą. Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest hodowla bydła mlecznego, natomiast w produkcji roślinnej uprawa zbóż oraz truskawek. We wsi znajduje się piękny kościół p.w. Matki Bożej Pocieszenia, do którego uczęszczają mieszkańcy okolicznych wsi. Znajduje się tam również szkoła podstawowa.

Na terenie wsi wybudowana jest linia wodociągowa o długości 8,2 km, do której przyłączonych jest 98 budynków mieszkalnych.

Wieś Jatwież Dużą zamieszkuje łącznie 159 mieszkańców (stan na dzień 09.01.2009 roku).

Standard życia jest dość niski, duże bezrobocie, brak perspektyw oraz społeczny marazm powodują brak zdecydowanych działań ze strony mieszkańców w celu poprawy istniejącej sytuacji. Połączone siły mieszkańców wsi oraz władz samorządowych Gminy Suchowola dają jednak duże szanse na jego poprawę. Wykorzystanie naturalnych atutów może w znaczący sposób wpłynąć na rozwój życia kulturalno - społecznego na terenie wsi. Stanowi to punkt wyjścia do realizacji projektu „Utwardzenie placów i alejek przy kościele parafialnym w Jatwiezi Dużej”.

[illegible]

2.2. Historia miejscowości

Wieś Jatwież Duża powstała zapewne przez wydzielenie się z dawnej wsi o nazwie jednoczłonowej Jaćwieś, która powstała jeszcze przed 1505 r. nad Błotami Jactwieskimi. Nazwa tych błot występuje w źródłach wcześniej niż nazwa wsi, dlatego wieś prawdopodobnie wzięła nazwę od tych błot, które z kolei mogły wziąć swoją nazwę od osadników jaćwieskich. Jest to nazwa etniczna, od bałtyckiego plemienia Jaćwingów (po rosyjsku Jatvjagi) mieszkających kiedyś w północno-wschodniej części dzisiejszego obszaru Polski i przylegających do niego skrawków południowo-zachodniej Litwy i obszaru grodzieńskiego Białorusi. Funkcjonuje też gwarowa postać nazwy wsi: Jaćwieś Duża, która bywa również nazywana Siołko (od apelatywu sioło - wieś, wioska). O bałtyckim pochodzeniu nazwy wsi może też świadczyć nazwa rzeczki - odnogi Brzozówki - przepływającej przez Jatwież Małą, która nazywana jest Litewską Rzeką (gwarowo Litouska Reka). Obok Jatwiezi Małej znajduje się cmentarzysko prawdopodobnie średniowieczne, zwane przez miejscową ludność „pogańskimi mogiłkami”.

2.3. Środowisko kulturowe

Istniejące na terenie wsi gospodarstwa domowe i rolne charakteryzują się wysoką kulturą nawiązującą do tradycji Ziemi Podlaskiej tj. zachowała się tradycja wypiekania chleba, wyrobu serów, masła, rękodzieła ludowe (hafty, koronkarstwo) oraz kultywowane są tradycyjne metody uprawy ziemi.

2.4. Środowisko przyrodnicze

Wieś Jatwież Duża znajduje się w obrębie Zielonych Płuc Polski, na skraju Biebrzańskiego Parku Narodowego. W pobliżu wsi przepływa rzeka Brzozówka. Rzeka ta tworzy bardzo bogatą i wartościową krajobrazowo dolinę, która jest środowiskiem występowania wielu roślin i zwierząt. Malownicze, piękne krajobrazy o każdej porze roku, rozległe tereny leśne z dużą ilością grzybów w znacznym stopniu uatrakcyjniają wieś pod względem turystycznym i rekreacyjnym.

Większość gleb we wsi Jatwiezi Dużej należy do IIIb, IVa, IVb klasy bonitacyjnej.

2.5. Rolnictwo, gospodarka i turystyka

Pomimo, że Jatwież Duża jest typową wsią rolniczą, mieszkańcy wsi nie utrzymują się wyłącznie z rolnictwa. Źródłem ich utrzymania jest również praca w sferze produkcyjno - usługowej, emerytury, renty, zasiłki dla bezrobotnych i inne.

Na terenie wsi i kolonii znajdują się następujące podmioty gospodarcze prowadzące własną działalność gospodarczą: zakład usług leśnych, zakład instalatorstwa sanitarnego i c.o. oraz firma handlowa.

Jatwież Duża stanowi świetne miejsce wypadowe do zwiedzenia położonego niedaleko Biebrzańskiego Parku Narodowego.

2.7. Infrastruktura społeczna

W centrum wsi Jatwież Duża znajduje się szkoła podstawowa i kościół parafialny.

W Szkole Podstawowej w Jatwiezi Dużej uczy się 45 uczniów i pracuje 9 nauczycieli.

Sklepy spożywcze znajdują się w pobliskiej Suchowoli, w której działa ok. 20 sklepów spożywczych lub spożywczo-przemysłowych oraz 2 piekarnie. Ponadto na obrzeżach miasta istnieje plac targowy. W centrum Suchowoli usytuowany jest również Urząd Pocztowy oraz Bank Spółdzielczy i placówka PKO SA, obsługujące mieszkańców m.in. z Jatwiezi Dużej.. Na terenie miasta Suchowola działają 2 przychodnie leczenia otwartego oraz 2 apteki. Pierwsza z przychodni jest jednostką Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej, w jej skład wchodzi gabinety: elektrokardiografii, medycyny szkolnej, rehabilitacyjny, szczepień, zabiegowy i poradnie: ogólna, alergologiczna, chirurgiczna, dla dzieci, dla kobiet, medycyny pracy oraz pracownia analityczna. Druga przychodnia to Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Swoj Lekarz”. Występują również prywatne gabinety lekarskie, w tym: 3 stomatologiczne, 1 kardiologiczny oraz 2 medycyny ogólnej.

Opieką socjalną zajmuje się Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchowoli, który świadczy pomoc na rzecz rodzin, które z różnych powodów znalazły się w trudnej sytuacji ekonomicznej, zdrowotnej, bytowej.

2.8. Infrastruktura techniczna i komunikacyjna

Chodorówka Nowa ma korzystne położenie komunikacyjne – położona jest przy drodze powiatowej nr 1350. Obsługa publicznego transportu lokalnego w Jatwiezi Dużej świadczona jest przez przedsiębiorstwo państwowe PKS z Białegostoku.

Mieszkańcy wsi Jatwież Duża są zaopatrywani w wodę z ujęcia „Suchowola” stanowiącego własność gminy Suchowola. Sieć wodociągowa na terenie Jatwiezi Dużej posiada długość 5,2 km i 40 przyłączy wodociągowe. Wieś jest zwodociągowana w 98%. Efektem wysokiego stopnia zwodociągowania jest właśnie szeroka dostępność do czystej i zdrowej wody, czerpanej z ujęć podziemnych. Jej jakość kontrolowana jest przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Białymstoku. Wodociąg, w postaci scentralizowanego systemu zaopatrzenia w wodę, należy uznać za bardzo dobrze rozwinięty. System zaopatrzenia w wodę należy uznać za dość dobry. Wydajność wodociągu wciąż jest jeszcze większa niż istniejące potrzeby.

Na terenie Jatwiezi Dużej funkcjonuje selektywna zbiórka odpadów. Wszyscy mieszkańcy Gminy Suchowola objęci są zorganizowanym odbiorem odpadów stałych. Ilość odpadów odbieranych od mieszkańców całej Gminy wynosi ok. 1400 Mg/rok. Sелеktywna zbiórka odpadów realizowana od lat dotyczy głównie puszek aluminiowych, butelek PET, szkła oraz makulatury. Odpady zmieszane, nie podlegające segregacji trafiają na Składowisko Odpadów Stałych w Poświętnem. „Dzikie wysypiska” na terenie wsi nie występują. W Jatwiezi Dużej nie istnieją lokalne zbiorcze systemy zaopatrzenia w ciepło. Dotychczas podstawowym źródłem energii cieplnej był węgiel kamienny. Obecnie w większym zakresie wykorzystywana jest biomasa.

Jatwież Duża nie ma podłączenia do sieci gazociągowej, mieszkańcy korzystają z butli gazowych z propanem-butanem. Istnieje jednak możliwość korzystania w przyszłości z gazu ziemnego.

3. OCENA SŁABYCH I MOCNYCH STRON MIEJSCOWOŚCI

Mocne strony:

- walory przyrodnicze, tereny zielone przy wsi dające podstawy dla rozwoju aktywizacji gospodarczej, oraz tereny wzdłuż rzeki dające możliwość aktywnego wypoczynku i prowadzenia agroturystyki,
- dobre połączenia komunikacyjne ze stolicą województwa – Białymstokiem,
- rezerwy terenowe pod rozwój działalności gospodarczej,
- telefonia stacjonarna i mobilna,
- dobrze rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna,
- istnienie selektywnej zbiórki odpadów,
- istnienie szkoły podstawowej i kościoła, • niewystępowanie przemysłu będącego źródłem zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Słabe strony:

- słabo rozwinięta baza rekreacyjno-usługowa,
- niewykorzystane obiekty i grunty przeznaczone na cele gospodarcze,
- niedostateczna liczba lokalnych podmiotów gospodarczych,
- słaby potencjał inwestycyjny lokalnych podmiotów gospodarczych
- ubożenie społeczeństwa i wzrost zapotrzebowania na pomoc społeczną,

Szanse:

- możliwość uzyskania dotacji z Unii Europejskiej,
- promocja wsi poprzez mieszkańców,
- rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,
- rozwój rolnictwa ekologicznego i agroturystyki,

- wzrost pomocy Unii Europejskiej dla rolników i przedsiębiorców,
- rozwój mieszkalnictwa jednorodzinnego,

Zagrożenia

- emigracja młodzieży do miast i za granicę
- zanik tradycji i obyczajów,
- ubożenie części społeczeństwa.
- ograniczenia w rozwoju wynikające z położenia na terenach prawnie chronionych,
- uciążliwy pod względem zanieczyszczeń i hałasu transport samochodowy,
- ograniczone środki finansowe na budowę i modernizację infrastruktury,
- przewidywany spadek liczby młodzieży uczącej się na wszystkich szczeblach edukacji,
- nagłe zmiany prawa powodujące konieczność szybkiej weryfikacji priorytetów rozwoju.

4. KIERUNKI ROZWOJU MIEJSCOWOŚCI I PLANOWANE DZIAŁANIA

Realizacja zaplanowanych zadań przyczyniających się do odnowy wsi Jatwież Duża służy również osiągnięciu celów szczegółowych rozwoju miejscowości, którymi są:

- poprawa estetyki i podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości,
- poprawa stanu infrastruktury,
- poprawa stanu środowiska przyrodniczego,
- podniesienie standardu życia mieszkańców,
- rozwijanie działalności turystycznej i rekreacyjno-sportowej.

Rozwojowi wsi Jatwież Duża sprzyjać będzie realizacja działań przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 1. Inwestycje i kierunki działań planowane do realizacji we wsi Jatwież Duża w latach 2007 - 2017

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Szacunkowy koszt zadania w PLN	Planowany termin realizacji	Cel zadania	Źródło pozyskania środków na zadanie
1.	Utwardzenie placów i alejek przy kościele parafialnym w Jatwieży Dużej	659 770,56	2011-2013	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej, poprawa bezpieczeństwa, kształtowanie przestrzeni publicznej, poprawa estetyki miejscowości	PROW Środki własne
2.	Budowa oczyszczalni ścieków w Jatwieży Dużej	564 933,61	2011-2013	Poprawa infrastruktury wodno - ściekowej	PROW, środki własne
3.	Budowa sieci kanalizacyjnej w Jatwieży Dużej	1 699 142,91	2011-2013	Poprawa infrastruktury wodno - ściekowej	PROW środki własne
4.	Budowa przyłączy kanalizacyjnych w Jatwieży Dużej	230 331,84	2011-2013	Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	środki własne mieszkańców wsi Jatwież Duża
5.	Przebudowa układu komunikacyjnego dróg gminnych na terenie Gminy Suchowola, w tym: - przebudowa części drogi gminnej Jatwież Duża - Krzywa	250 000	2014-2015	Poprawa bezpieczeństwa i podniesienie komfortu korzystania z dróg, poprawa estetyki miejscowości	RPO WP, środki własne
6.	Promocja i wspieranie przedsiębiorczości w miejscowości poprzez organizację szkoleń w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych na rozwój przedsiębiorczości oraz w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i innych.	10 000	2009-2013	Promocja gospodarcza, wspieranie przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych	Środki własne
7.	Stworzenie systemu informacji o miejscowości: strona internetowa, prezentacja oferty agroturystycznej i inwestycyjnej, w tym wykazu działek z przeznaczeniem na zabudowę jednorodzinną lub rekreacyjną.	5 000	2012	Promocja turystyczna i gospodarcza miejscowości	Środki własne
8.	Stworzenie wraz z zainteresowanymi organizacjami bazy szkoleniowo – sportowej i edukacyjnej z wykorzystaniem obiektów Szkoły Podstawowej w Jatwieży Dużej	100 000	2011-2013	Poprawa infrastruktury rekreacyjno-sportowej i edukacyjnej oraz racjonalne jej zagospodarowanie, poprawa estetyki miejscowości	Partnerstwo publiczno-prywatne, środki własne

Większość inwestycji przedstawionych w Planie Odnowy wsi jest zgodna z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich, konkretnie z działaniem osi 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej: działanie Odnowa i rozwój wsi. Wszystkie zaplanowane inwestycje realizowane będą przez Gminę Suchowola spełniają więc wymóg dotyczący beneficjenta, którym w przypadku tych działań może być gmina.

Zgodność co do zakresu działania i kryteriów dostępu przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Zgodność określonych inwestycji z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	Inwestycje z Planu Odnowy Miejscowości Chodorówka Nowa
<i>Działanie Odnowa i rozwój wsi</i>	
<i>Cel zadania</i>	<i>Nazwa zadania inwestycyjnego</i>
Poprawa infrastruktury komunikacyjnej, poprawa bezpieczeństwa, kształtowanie przestrzeni publicznej, poprawa estetyki miejscowości	Utworzenie placów i alejek przy kościele parafialnym w Jatwiezi Dużej
Poprawa infrastruktury wodno - ściekowej	Budowa oczyszczalni ścieków w Jatwiezi Dużej
Poprawa infrastruktury wodno - ściekowej	Budowa sieci kanalizacyjnej w Jatwiezi Dużej
Poprawa infrastruktury wodno-ściekowej	Budowa przyłączy kanalizacyjnych w Jatwiezi Dużej
Poprawa bezpieczeństwa i podniesienie komfortu korzystania z dróg, poprawa estetyki miejscowości	Przebudowa układu komunikacyjnego dróg gminnych na terenie Gminy Suchowola, w tym: - przebudowa części drogi gminnej Jatwież Duża - Krzywa
Promocja gospodarcza, wspieranie przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych	Promocja i wspieranie przedsiębiorczości w miejscowości poprzez organizację szkoleń w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych na rozwój przedsiębiorczości oraz w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i innych.
Promocja turystyczna i gospodarcza miejscowości	Stworzenie systemu informacji o miejscowości: strona internetowa, prezentacja oferty agroturystycznej i inwestycyjnej, w tym wykazu działek z przeznaczeniem na zabudowę jednorodzinną lub rekreacyjną.
Kryteria dostępu	
Poprawa infrastruktury publicznej, kształtowanie przestrzeni publicznej, poprawa estetyki miejscowości	- Utworzenie świetlicy wiejskiej w Szkole Podstawowej w Jatwiezi Dużej - Miejscowość Jatwież Duża leży na terenie gminy miejsko-wiejskiej Suchowola i jest wsią liczącą 159 mieszkańców
Realizacja projektu w miejscowości należącej do gminy miejsko-wiejskiej z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców	- Inwestycje zapisane są w tabeli 1. w Planie Odnowy Miejscowości - Projekty nie mają charakteru komercyjnego
Projekt wpisuje się w zakres Planu Odnowy Miejscowości.	

5. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Jatwiezi Dużej rozpocznie się od wprowadzenia go w życie uchwałą Rady Miejskiej w Suchowoli. System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości realizowany będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej i w oparciu o dokumenty strategiczne Gminy Suchowola. Monitorowanie każdego przedsięwzięcia, czyli dbanie o prawidłowy jego przebieg przez cały czas jego trwania, polega na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci wskaźników, które opisują jego postęp i efekty. W monitorowaniu będą brały udział wszystkie podmioty realizujące poszczególne projekty, w tym Gmina Suchowola oraz komórki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Suchowoli zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości.